

'We tonen wat dementie met een mens doet'

Knack - 11 Nov. 2015

Knack Pagina 98

Wereldwijd lijden vandaag vijftig miljoen mensen aan dementie. Danser en choreograaf Ugo Dehaes wil het ziekteproces vertolken op het podium. 'We bewegen zoals zenuwcellen met elkaar communiceren.'

Uw schoonvader lijdt aan dementie. Met uw voorstelling DMNT tracht u het ziekteproces en de werking van het brein te begrijpen. Dat klinkt haast als een wetenschappelijk onderzoek.

UGO DEHAES: Dat is het niet, al ben ik lid van de Jonge Academie (een autonome vereniging van jonge onderzoekers en kunstenaars, nvdr.) en kreeg ik zo toegang tot recente ontwikkelingen in het onderzoek naar dementie. Mentale ziektes zijn alomtegenwoordig, toch is er weinig over bekend. Ik wil begrijpen wat zich in dat zieke hoofd afspeelt. Dat was ook het uitgangspunt van dit stuk. Ik wilde vatten wat mijn schoonvader overkwam. Hij woonde aanvankelijk in Martinique. Tot we verwarde telefoons kregen. We haalden hem hierheen, brachten hem naar een ziekenhuis en kregen plots te horen dat hij nooit meer alleen kan wonen. Ineens moesten we een tehuis voor hem zoeken.

Verwerkte u de klap door dit stuk te maken?

DEHAES: Ik heb alleszins geprobeerd het van mij 'af te schrijven'. De ziekte zadelt je ook op met een schuldgevoel. Ik vroeg me af of ik het proces had kunnen vertragen door mijn schoonvader in huis te nemen. Ook het verloop van de ziekte is frustrerend. Mijn schoonvader herkent ons amper nog. Hij is zelfs bang voor ons. Je kunt hem geen liefde meer tonen. Hij veranderde compleet, mentaal en fysiek. Daardoor moeten ook wij ons mentaal en fysiek aanpassen.

Vertaalt u die transformatie naar dans?

DEHAES: Nee, want dan zou je die mensen al vlug imiteren. Dat wil ik niet. Ik wil de hersenactiviteit visualiseren. Ik deel de scène met Charlotte Vanden Eynde en Kayoko Minami, twee danseressen die zo zorgvuldig dansen dat zelfs de kleinste beweging intrigerend wordt. Tijdens de eerste repetitiedag trachtten we te bewegen zoals zenuwcellen met elkaar communiceren. Dat klinkt abstract, maar zo ontstonden kleine bewegingen die te herkennen zijn als reiken naar iets of iemand. Dat is wat je als familielid of vriend van iemand met dementie doet. En omgekeerd. Want ook als ze niet meer kunnen spreken, blijven mensen met dementie denken en proberen ze naar de buitenwereld te reiken. Tevergeefs, vrees ik.

U danst een donker portret van een dementerend geheugen?

DEHAES: Het is veel meer dan dat. Charlotte, Kayoko en ik vertolken samen een staat van zijn. We doen dat in een kale, bijna stille ruimte. De soundscape bestaat uit geluiden die je amper opmerkt, denk aan het gezoem van een koelkast. Onze bewegingen - uitbundig draaien, naar de hemel reiken, tegen elkaar aankruipen - ontstonden door na te denken over wat dementie met een mens doet. Maar het zijn bewegingen die elke mens herkent. Zo wil ik mensen raken en aanzetten om na te denken over zichzelf en de thema's waaruit ik inspiratie haal.

Waarom hangt er tijdens DMNT een houten vleugel boven de speelvloer?

DEHAES: Dat kunstwerk van Pieter Eycken ziet eruit als de onbeklede vleugel van een zweefvliegtuig. Eén vleugel, dus niet in staat om te vliegen. Zo moet een zieke mens zich voelen. De vleugel verwijst ook naar een jeugdherinnering. Het is als het ware een brokstuk van die herinnering. Net zoals de herinneringen van mijn schoonvader en zijn lotgenoten verbrokkelen.

De Belgische première van DMNT vindt plaats op 12 november in Kultuurfactorij Monty. Daarna volgt een tournee door Vlaanderen en Nederland.

www.kwaadbloed.com

Els Van Steenberghe

Copyright © 2015 Roularta Media Group. Alle rechten voorbehouden